

PR-MATERIALER

BROCHURER: Vores foreningsbrochure kan fås gratis ved henvendelse til Jørgen Chr. Andersen. Brug dem, når du sælger dyr, og tag dem også med på dyrskuerne!

GRAUVIEHTØJ i form af T-shirts og sweat-shirts bestilles hos Arne Rasmussen. Bestillingssedlen ligger på vores hjemmeside www.grauvieh.dk under Køb & salg => Tøj.

TØJDYR: Vores flotte Grauvieh-tøjdyr fås i udgaver som henholdsvis en tyr, en ko, en kalv og en ”minikalv”. Tøjdyrene kan vaskes og er derfor meget ”børnevenlige”. Dyrene kan bestilles ved henvendelse til Jørgen Chr. Andersen.

SALGSLISTEN: Materiale til annoncer vedrørende køb/salg af dyr sendes til Pernille Rosborg. Priserne for annoncering er for enkeltdyrsannoncer (køb/salg) kr. 50,- for 3 måneder/kr. 40,- for hver efterfølgende periode på 3 måneder. Besætningsannoncer koster kr. 100,- for 6 måneder/kr. 150,- for 12 måneder.

Den Europæiske Union ved Den Europæiske
Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet
for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget
i finansieringen af projektet.

Sikre avlsværdital kræver fornuftig afprøvning – specielt for kælvningsegenskaberne

Af Anders Fogh og Gert Pedersen Aamand

Hos kødkvæg bruges ofte foldtyre. Ejerne anvender dem ofte i ganske få besætninger til et begrænset antal køer og kvier og forventer at få sikre avlsværdital. Sikre avlsværdital kræver dog omtanke ved afprøvning!

Det er velkendt for de fleste, at sikre avlsværdital kræver registreringer på mange afkom. Der er dog andre ting, du også skal overveje, før du lukker tyren ud til køerne.

Brug flere tyre i besætningen hvert år

Årsvægte, livskraft og eksteriør påvirkes af både pasning og avlsmæssigt niveau. I forbindelse med avlsværdivurderingen er øvelsen at skille det avlsmæssige niveau fra effekten af fodring og pasning. For en foldtyr sammenlignes registreringer for hans afkom derfor med de gennemsnitlige registreringer, der er opnået i den besætning, hvor han er anvendt og IKKE med racen som sådan.

For kælvningsegenskaberne er det eksempelvis udelukkende relevant at sammenligne med andelen af døde kalve og svære kælvninger hos alle kalve født i de besætninger i de år, hvor tyren er anvendt. Begrundelsen er, at besætningernes niveauer for kalvedødelighed er meget forskellige. Hvis man for eksempel afprøver en tyr i besætninger med et meget højt managementniveau – altså ingen døde kalve – vil der heller ikke være døde kalve efter den pågældende tyr. Hvis racen har 5 % døde kalve, vil tyren have en større andel levende kalve end racen. Dette er dog ikke ensbetydende med, at tyren har et højt avlsmæssigt niveau for fødsel!

Tyren kunne i stedet være afprøvet i besætninger, hvor 10 % af alle kalvene døde ved fødsel. Hvis det kun var 5 % af kalvene, efter den pågældende tyr, der døde, ville tyren jo faktisk være avlsmæssigt god, selvom den ville være gennemsnitlig i forhold til racen.

DANSK TIROLER GRAUVIEH

Hvis en tyr er anvendt til alle køer og kvier i besætningen i et givet år, vil resultaterne for eksempelvis kælvning og vækst for afkommet være det samme som besætningens gennemsnit. Kalvenes indekser vil afspejle forskelligheden i deres resultater, men tyrens indekser vil ikke blive påvirket.

Selvom registreringerne reelt ikke afslører om tyren er god eller dårlig, vil sikkerheden på tyrens indekser stige. Dette skyldes, at vi ved beregning af sikkerheden i dag kun tager højde for antallet af registreringer. I praksis betyder det, at en tyr med en forholdsvis høj sikkerhed ikke nødvendigvis har sikre avlsværdital, hvis tyren ikke er afprøvet med omtanke.

Det er derfor vigtigt at bruge andre tyre i besætningen samtidig med foldtyren. Dette kunne f.eks. være insemineringstyre. Anvendelse af insemineringstyre er en god idé, både for at få anvendt racens allerbedste tyre, men også for at kunne få en god sammenligning af ens egen foldtyr med racens andre tyre.

Eksempel: Ingen reel sikkerhed når tyren er brugt til alle køer

En tyr er faldet fra 115 (60 % sikkerhed) til 95 (70 % sikkerhed) i fødselsindeks. Hvorfor kan hans indeks falde med 20 indeksheder, når han har en høj sikkerhed?

Årsagen er, at tyren tidligere kun er afprøvet i en enkelt stor besætning, hvor den var den eneste anvendte tyr. I denne besætning havde tyren 8 % døde kalve, hvilket er højt for den pågældende race. De døde kalve påvirkede dog ikke hans fødselsindeks, fordi han reelt kun sammenlignes med sig selv. Det store antal fødte kalve efter tyren betyder, at den beregnede sikkerhed bliver høj. I realiteten er sikkerheden ikke højere end sikkerheden på afstammingsindekset.

Efterfølgende er tyren anvendt som insemineringstyr i et stort antal besætninger. I disse besætninger dør også 8 % af kalvene efter denne tyr. Den generelle dødelighed er dog betydelig lavere. Tyrens fødselsindeks falder derfor fra 115 til 95.

Faldet skyldes derfor en u hensigtsmæssig afprøvning, og den beregnede sikkerhed tager ikke højde for den skæve afprøvning.

Afprøv tyren i mange besætninger

Ud over at bruge flere tyre i besætningen er det også vigtigt, at alle kalve ikke er registreret ens. Dette vil normalt ikke være tilfældet for eksempelvis vækst og slagte kvalitet, men det kan være tilfældet for kælvningsegenskaberne. Hvis man er en dygtig driftsleder, vil alle kælvninger ofte resultere i levende og let fødte kalve. Hvis man bruger flere tyre i besætningen betyder dette, at det ikke er muligt at finde de avlsmæssigt bedste.

For at kunne finde de avlsmæssigt bedste skal der være variation i foretagne registreringer. Når det gælder kælvningsegenskaber, betyder det, at der skal være en vis andel døde kalve og kælvningsbesvær i de besætninger, hvor afprøvningen foretages. Hvis man som besætningsejer ønsker at få en sikker afprøvning af sin foldtyr, er løsningen selvfølgelig ikke at håbe på flere døde kalve i sin egen besætning, men i stedet erkende, at en sikker afprøvning for fødsel og kælvning kræver anvendelse i flere almindelige brugsbesætninger med den langsommelighed, som det medfører for en foldtyr. I praksis er det derfor ofte kun insemineringstyre, som har sikre avlsværdital for fødsel og kælvning.

DANSK TIROLER GRAUVIEH

Eksempel: Lette fødsler, men lavt fødselsindeks

En tyr er afprøvet i både 2009 og 2010 i en stor besætning. Tyren er afprøvet med mange afkom og sammen med andre foldtyre. Afkommet efter tyren er alle levende og letfødte. Hvorfor har tyren så stadig et lavt fødselsindeks?

Årsagen er, at den besætning, som tyren er afprøvet i, udelukkende har fået levende og letfødte kalve i 2009 og 2010. Registreringerne kan dermed ikke vise, om tyren er bedre eller ringere end de andre tyre, som er anvendt i besætningen, og de vil derfor ikke påvirke tyrens avlsværdital for fødsel hverken positivt eller negativt. Tyren kan være rigtig god eller rigtig dårlig for fødselsegenskaberne, men registreringerne kan ikke afdække det.

God afprøvning af unge foldtyre

Hvis man tror, at den nye spændende foldtyr er en fremtidig avlsmatador, er det vigtigt at få sikre avlsværdital for alle egenskaber. For at opnå dette skal man dog tænke over, hvordan man afprøver tyren. De vigtigste ting, man skal være opmærksom på, er:

- Få et stort antal afkom efter tyren
- Brug tyren samtidig med andre tyre og helst sammen med insemineringstyre
- Brug tyren i flere besætninger og ikke kun i besætninger som kun får levende og letfødte kalve

Gør man dette vil man få sikre avlsværdital og dermed det bedste mulige bud på, om tyren er en toptyr eller ej.

Op med tilskuddet

I bør afprøve fem tyrekalve om året i 2015.

Så sandelig en bombastisk udmelding af HC Hansen ved temamødet i Juelsminde d. 24. september. Men jeg tror dog på ham og vil i dette læserbrev give et forslag til, hvordan målet kan nås.

Vores ”nabo”-forening Aberdeen-Angus har netop hævet tilskuddet til kalve, som indsættes til individprøve på Aalestrup Avlsstation. Dansk Limousine har også givet et kontant tilskud til de første som tilmeldte sig under sommerens Landsskue – efter ”først til mølle” princippet. Det burde vi også kunne i Grauvieh-foreningen. Et ekstra ordinært højere tilskud vil måske lokke nogle kalve frem fra staldene, som kan være interessante for vores fremtidige avl af Grauvieh.

På nuværende tidspunkt er der på hitlisten fem-seks tyrekalve som efter min mening er interessante til individprøven. De har et højt S-indeks og for enkelte er der ny og anderledes afstamning end Rejsby Unplugged. Hitlisten kan findes på www.landbrugsinfo.dk. Klik ind på: Kvæg → Avl → Avlsværdital for Kødkvæg → Søgning på tyre eller benyt følgende link: <http://avtal.dlbrkvæggit.dk/soeg/kodtyrvalg0.asp>.

Men et højere tilskud dræner vel bare foreningens pengekasse? Nej, det tror jeg ikke, fordi vi kunne interessere os for at sælge sæd til vores mælkeproducerende kollegaer. Andre kødkvæggracer satser på at sælge sæd til krydsning på malkekøer, og da Grauvieh’erne ligner Jersey, kunne vi måske sælge sæd til nogle mælkeproducenter med Jerseykøer.